

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut, Suliffeqarnermut Nunamullu
Namminermut Naalakkersuisoqarfik

2024

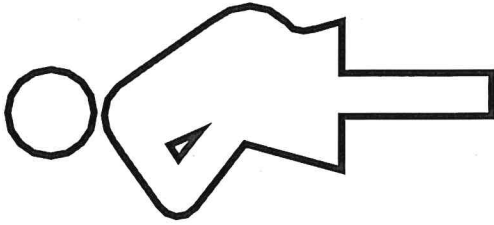
FM2024/98 forlængelse af forældreorloven En teknisk gennemgang

Karen Kiaer Jakobsen

En teknisk gennemgang af barselsreglerne

- Ret til orlov og fravær
- Forlængelse af orloven
- Orlov og barselsdagpenge for selvstændige

Orlov eller fravær

Lovgivning skelner mellem orlov og fravær

Orlov er faste uger, som alle har ret til.

- Privatansatte har ret til fuld eller delvis løn under orloven. Arbejdsgivere har ret til refusion gennem barselsfonden
- Offentligt ansatte har som regel ret til løn i henhold til overeskomst.

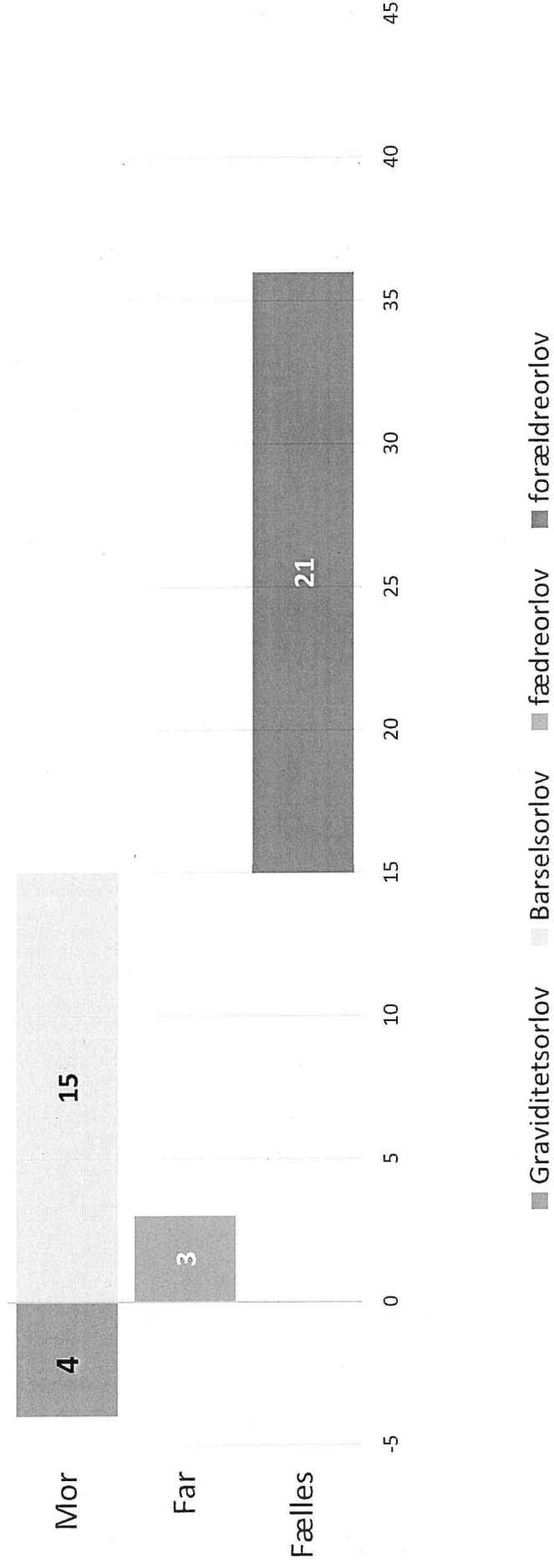
Fravær er situationsbestemt

- Sygdom under graviditet
- Farligt arbejde
- Man mister barnet under orloven (sorgorlov)
- Alle har ret til barselsdagpenge

Oversigt over orloven

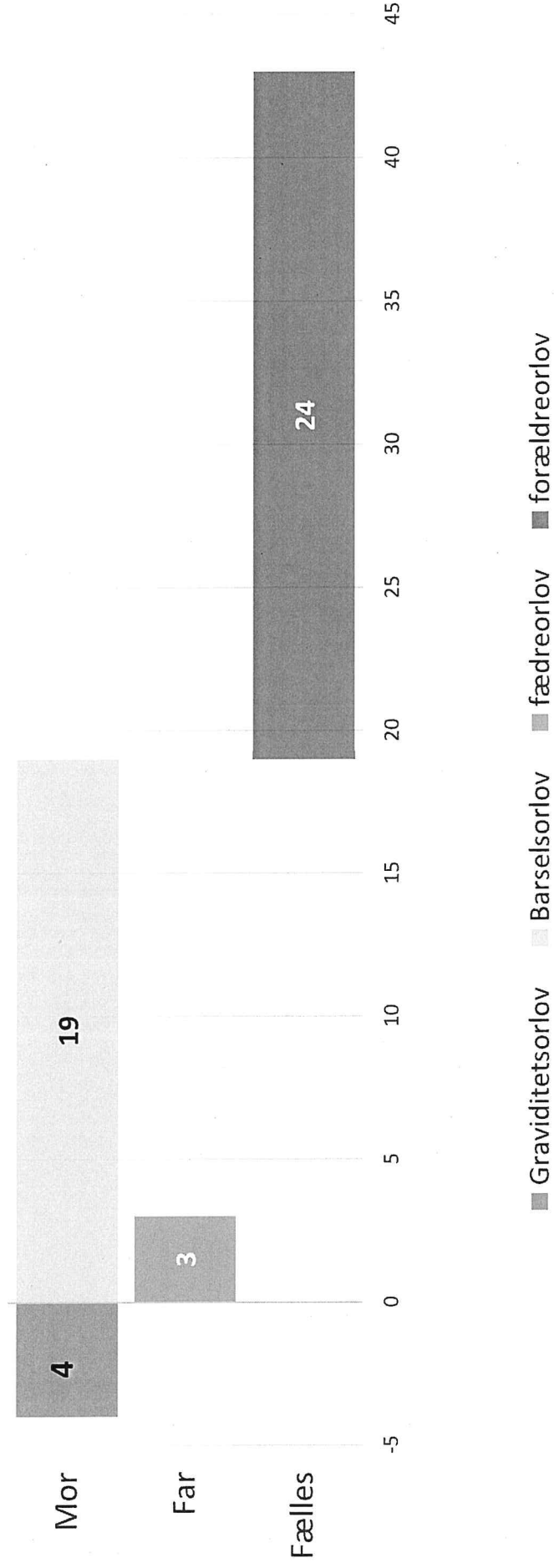
ORLOV VED 1 BARN

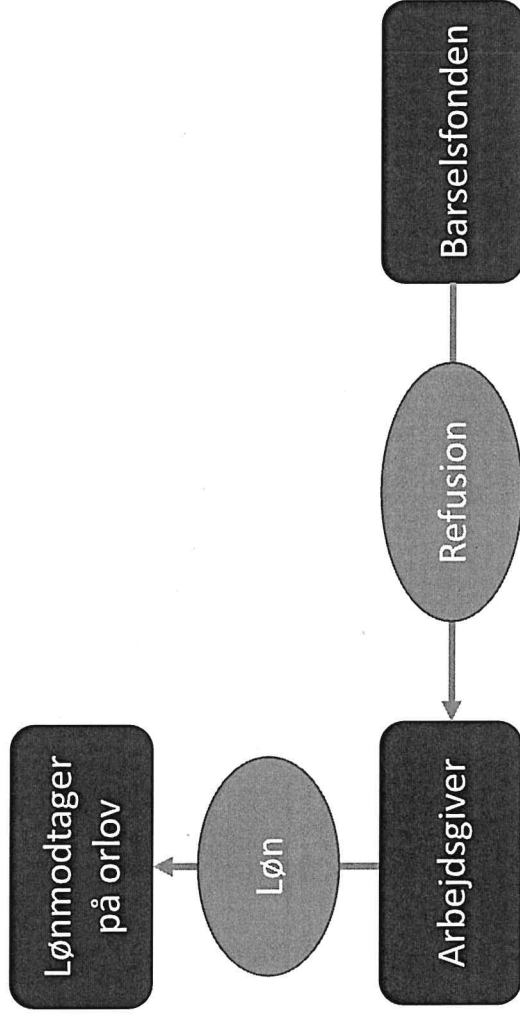

Oversigt over orloven

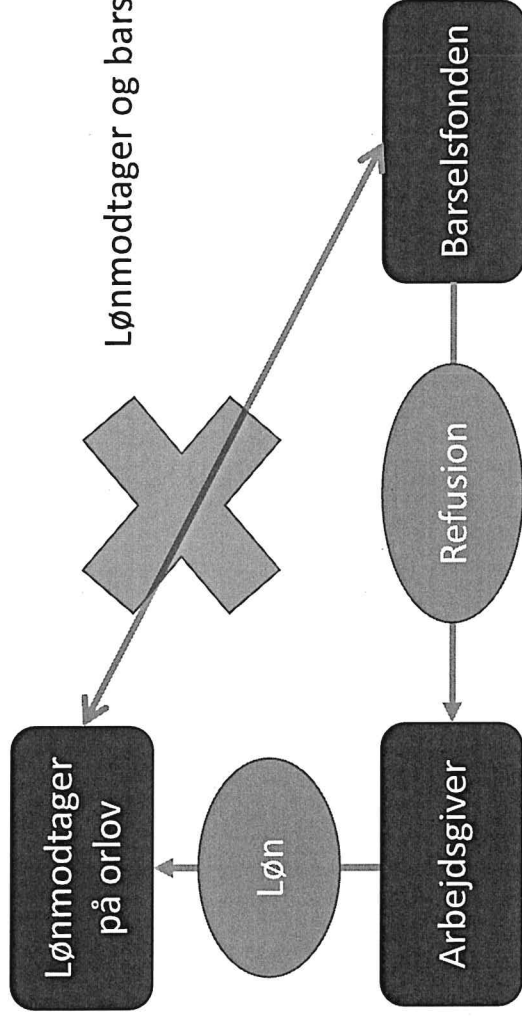
ORLOV VED TVILLINGER ELLER FLERE BØRN

Barselsfonden

Barselsfonden

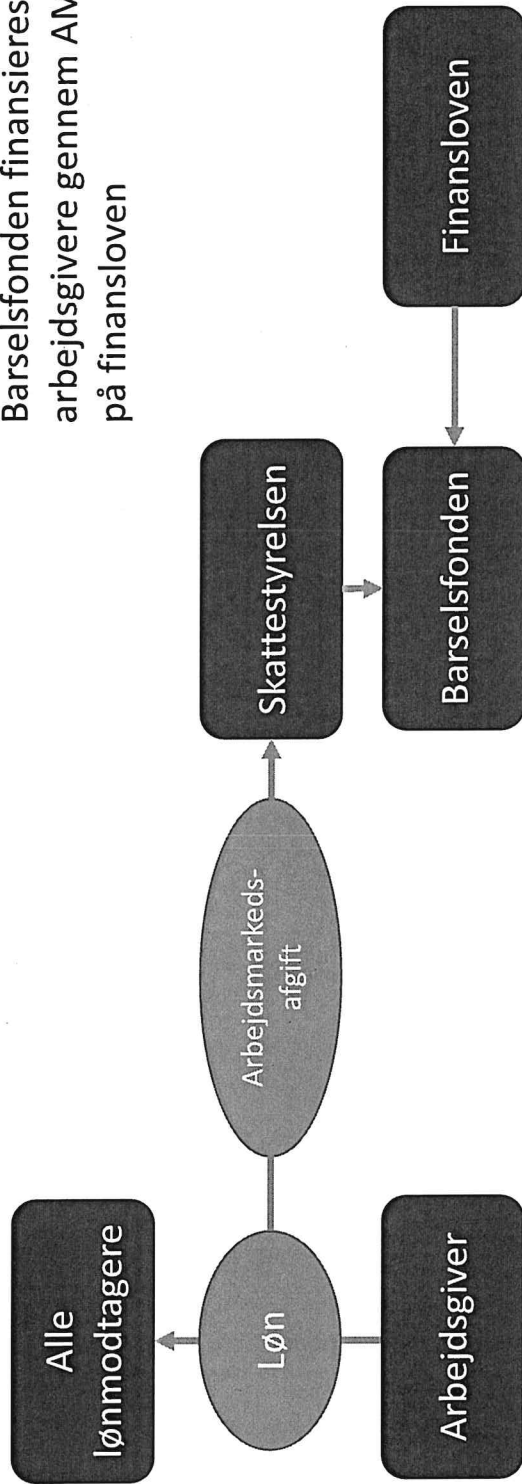
Lønmodtager og barselsfond har ingen kontakt

Barselsfonden - finansiering

Barselsfonden finansieres ligeligt af arbejdsgivere gennem AMA og tilskud på finansloven

Privates ret til løn

Lovgivningen er minimum.

Lønmodtager har ret til 80 % af sædvanlig løn

- Kan ikke være mindre end barselsdagpenge på 103 kr. i timen (2024-tal)
- Loven giver ikke ret til mere end maximumsats på 125 kr. i timen (2024-tal)
- Kan have ret til mere efter overenskomst eller kontrakt/ aftale

Arbejdsgiver får 100 % refusion for udbetalinger efter loven

- Betaler arbejdsgiver mere end loven, får arbejdsgiver ikke mere refusion.

Privates ret til løn - eksempler

Lønmodtager tjener 125 kr. i timen. Arbejdsgiver udbetaler løn efter loven

- 80 % er 100 kr.
- Barseldagpengesats er 103 kr.
- Lønmodtager får 103 kr. i timen under orlov
- Arbejdsgiver får 103 kr. i refusion

Lønmodtager tjener 175 kr. i timen. Arbejdsgiver udbetaler fuld løn.

- 80 % er 140 kr.
- Maksimumssats er 125 kr.
- Lønmodtager får 175 kr. i timen
- Arbejdsgiver får 125 kr. i refusion og betaler selv 50 kr.

Orlov i andre nordiske lande

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Land	Graviditet	Mor	Far eller medmor	Forældre	I alt	Bemærkninger
Grønland	4 uger	15 uger*	3 uger*	21 uger	43 uger 10 måneder	Forlænget orlov ved tvillinger eller flere
Island	1 måned	20*+6 uger	20*+6 uger		1 år	Graviditetsorlov og barselsorlov hænger sammen. Mere graviditetsorlov= mindre barselsorlov
Færøerne	4 uger	14*+28 uger	4 uger		50 uger	Ingen forældreorlov, men far kan overtage op til 28 af moderens uger. Forlænget orlov ved tvillinger eller flere
Danmark	4 uger	2*+13 uger	2*+13 uger	9+9 uger*	52 uger 1 år	Implementering af EU-direktiv om orlov
Sverige	40 dage	90 dage*	90 dage*	150+150 dage	520 dage 1,5 år	
Norge	12 uger	6 uger*	2 uger*	32 uger	52 uger 1 år	Bor forældrene ikke sammen, kan fars uger gives til anden omsorgsperson.

* Øremærket orlov

Forlængelse af orloven

Med 16 ugers ekstra forældreorlov kommer Grønland op på samlet 59 uger (1 år og 7 uger).

- Orloven vil gælde indtil barnet fylder 1 år

Omkostningen vil være godt 12 mio.kr.

- 5,3 til dækning af løn til privatansatte
- 6,6 til barselsdagpenge til offentligt ansatte, studerende og selvstændigt erhvervsdrivende.
- Usikkert hvor mange, der vil gøre brug af de ekstra uger
- Afledte omkostninger som tab af skatteprovenu og omkostninger for arbejdsgivere ikke talt med.

Overenskomster med ret til løn har specifikt angivet uger. Forlænges orloven, vil dem med overenskomst kun få ret til løn i de ekstra uger, hvis det bliver en del af ny overenskomst.

Forlængelse af orloven – effekter for barnet

- I 2002 forlængede man barselsorloven med 3 måneder i Danmark. Sidste år evaluerede et studie effekten af den forlængede orlov.
- Børn af forældre, der tog længere orlov, havde bedre trivsel i 7. og 8. klasse
- Længere barselsorlov styrker barnets sociale og emotionelle færdigheder og emotionelle stabilitet
- Særligt sociale udsatte børn har størst gevinst ved forlængelse af orloven. Dette gav blandt andet mindre skolefravær og højere karakterer i 9. klasse

Forlængelse af orlov – ligestilling

I 2022 fik 545 kvinder og 9 mænd barselsdagpenge i mere end 5 uger. Det svarer til at kun 1,6 % af mændene tog en længere orlov.

- Barselsfonden udbetaler hovedsageligt forældreorlov til kvinder. Det er under 1/3 af ansøgninger om forældreorlov, der udbetales til mænd.

Det må antages, at en forlængelse af forældreorloven i høj grad vil tages af kvinder.

Kvinde mister 30 % af deres indtægt, når de får det første barn, og 10 % af livsindkomsten. Hvert barn er 10 % mindre livsindkomst.

Orlov op til 6 måneder har positiv effekt på ligestilling. Forlængelse af orlov ud over 6 måneder har negativ effekt på ligestilling.

Længere orlov betyder en længere periode, hvor kvinden mister karrieremuligheder.

Længere orlov kan anses for en større byrde blandt arbejdsgivere. Kan give et større incitament til at ansætte mænd frem for kvinder.

Øremærkning af orloven

Erfaringer fra nordiske lande viser, at øremærkning er det mest effektive redskab til at få fædre til at tage mere af orloven.

Generelt tager fædre den øremærkede orlov, men ikke den, forældrene selv kan fordele.

Øremærkning har en normsættende effekt. Det normaliserer, at fædre tager orlov, og signalerer, hvad samfundet mener er passende for fædre at tage.

Øremærket orlov mindsker konfliktniveauet i familien, og får fædre til at tage større andel af vasketøjet (men ikke madlavning eller rengøring)

Barselsdagpenge til selvstændige

Selvstændige har ret til fuld kompensation under orloven.

- Kan ikke få mindre end 14 timers barselsdagpenge om ugen
- Kan ikke få mere end 40 timers barselsdagpenge om ugen

Der ses på indtægt de sidste 3 måneder. Er dette ikke retvisende, kan årsindtægt anvendes.

Udfordring for medhjælpende ægtefælle eller samlever:

Oftest er det manden, der har indtægten. Kvinden, der hjælper til, har derfor en indtægt på 0 kr. Hun får derfor barselsdagpenge for 14 timer om ugen (1442 kr. om måneden)

Selvstændige med i barselsfonden?

Dårlig erfaring fra nordiske lande

Hvem er selvstændig?

- Der findes ca. 3500 enkeltmandsvirksomheder i Grønland.
- Ca. 2000 erhversfangere

I nogle lande har man omfattet personer med B-indkomst.

- Uddannelsesstøtte og indtægt fra renter er B-indkomst.

Frivillig ordning vil ikke være solidarisk

- Personer vil melde sig ind i ordningen kort før orloven, og melde sig ud igen umiddelbart efter orloven

Løsninger til forbedringer for selvstændige

Omformulering af bestemmelsen.

- Udgangspunkt er 14 timer, med mindre man kan dokumentere en højere indtægt
- Løsning: Udgangspunkt er indtægt, hvis lavere indtægt eller ingen dokumentation: 14 timer

Mulighed for at lægge parrets samlede økonomi for medhjælpende ægtefæller og samlevere til grund for udregning. Fordel for par, hvor den selvstændige har høj indtægt, og medhjælperen ikke har egen indtægt

Hæve 14-timers grænsen generelt til fx 20 timer

Give mulighed for at selvstændige og medhjælpende ægtefæller eller samlevere kan arbejde et begrænset antal timer om ugen for fx at kunne lave regnskab til tiden eller hjælpe ved stor fangst.